

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.54>

УДК 657.1:336.12

С. В. Сирцева,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4824-3741>

Ю. Ю. Чебан,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8231-2918>

**ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАПОБІГАННЯ
ЗЛОВЖИВАННЯМ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ І СПОЖИВАННЯ
ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ**

S. Syrtseva,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting and Taxation, Mykolaiv National Agrarian University*

Y. Cheban,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting and Taxation, Mykolaiv National Agrarian University*

**ACCOUNTING AND CONTROL AS TOOLS FOR PREVENTING ABUSES
IN THE PROCUREMENT AND CONSUMPTION OF FOOD PRODUCTS
IN PUBLIC SECTOR INSTITUTIONS**

У статті розкрито роль бухгалтерського обліку та контролю як ключових інструментів запобігання зловживанням під час закупівлі й споживання продуктів харчування в бюджетних установах. Доведено, що такі інструменти мають функціонувати як єдиний управлінський механізм, здатний забезпечити прозорість і підзвітність використання бюджетних коштів. Обґрунтовано напрями вдосконалення системи обліку: уніфікація процедур закупівель, цифровізація облікових процесів, запровадження внутрішнього моніторингу та аналітичної звітності. Запропоновано алгоритм обліково-контрольних дій, що охоплює всі етапи руху продуктів – від планування потреб до інвентаризації. Практична реалізація зазначених підходів сприятиме зміцненню фінансової дисципліни та запобіганню порушенням у державному секторі, особливо в умовах воєнного стану.

This article explores the organizational and methodological foundations of accounting and control over the procurement and consumption of food products in budgetary institutions under martial law. The relevance of the topic is determined by the increased risks of financial abuse and inefficiencies in the management of food reserves in public sector entities, particularly in institutions of education, defense, and social protection. The authors emphasize the need to consider accounting and control not as isolated functions but as integrated components of a unified governance mechanism aimed at preventing abuses, ensuring accountability, and enhancing transparency in public procurement.

The study substantiates the role of accounting procedures (such as valuation of food stocks, primary documentation, and standardized registers) as preventive tools in minimizing corruption risks. It proposes a comprehensive algorithm for procurement and control, covering all stages from demand planning to inventory verification. Special attention is given to the importance of integrating digital solutions, such as synchronizing internal accounting systems with the Prozorro electronic procurement platform and introducing QR-coding and mobile scanning tools for field inventory.

The article also highlights key practical problems observed in wartime conditions, including a low level of automation in some institutions, insufficient standardization in analytical reporting, and methodological gaps in accounting for perishable goods. In response, a set of enhancement directions is proposed: from unification of procurement procedures to the implementation of internal monitoring tools for expenditure deviations by item category, and development of accounting policies adapted to emergency situations.

The proposed approaches are aimed at strengthening financial discipline, optimizing resource use, and establishing effective anti-crisis control mechanisms in the public sector. The findings are applicable for policymakers, internal auditors, and financial managers working in budgetary institutions during periods of instability.

Ключові слова: *облік, контроль, бюджетні установи, зловживання, продукти харчування, публічні закупівлі*

Keywords: *accounting, control, budgetary institutions, abuse, food products, public procurement.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Використання бюджетних коштів відповідно до принципів ефективності, законності та економічної обґрунтованості, які спрямовуються на закупівлю та споживання продуктів харчування, є невід'ємною умовою функціонування розпорядників бюджетних коштів, оскільки цей вид запасів формує значну частину їх бюджетних витрат. Посилюється значення достовірності та неупередженості обліку запасів в умовах збройної агресії російської федерації проти України, оскільки саме запаси є однією з основних складових забезпечення національної безпеки України. За існуючих умов господарювання бюджетних установ важливим є не лише забезпечити прозорість у витрачанні бюджетних

коштів, але й запобігти можливим зловживанням, застосуванню корупційних схем і нераціональному використанню ресурсів.

Облік і контроль, як головні інструменти моніторингу та управління, дозволяють оперативно виявляти порушення, запобігати нецільовому витрачання коштів і забезпечувати підзвітність кожної закупівлі в режимі реального часу. Неналежна якість обліку та контролю може призвести до завищення обсягів або цін закупівель, подвійного списання, фіктивного постачання, що в результаті знижує ефективність використання бюджетних ресурсів, створює ризики фінансових порушень, викривлює достовірність інформації для фінансування та планування витрат. Останнє зумовлює необхідність вдосконалення обліку і контролю як базових інструментів антикризового управління в державному секторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні засади обліку запасів, у тому числі у вигляді продуктів харчування, визначення їх місця у системі бухгалтерського обліку бюджетних установ, а також особливості їх оцінки, документування та облікового відображення відповідно до міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору, знайшли відображення у працях таких науковців, як: Н. Бондаренка [1], І. Замкової [2], Т. Рябкіної [3], Т. Черкашиної [4], Є. Шари, О. Андрієнко [5]. Проблемні аспекти контролю в бюджетних установах, зокрема і контролю публічних закупівель, досліджували: О. Артюх, Т. Муренко, О. Назаренко [6], О. Бунда, О. Гузенко [7], С. Сирцева [8], Ю. Чебан [9]. Водночас питання ролі обліково-контрольних інструментів як складових інтегрованого управлінського механізму запобігання зловживанням, з урахуванням зростання ризиків у сфері публічних закупівель і споживання продуктів харчування в бюджетних установах, залишається недостатньо дослідженим. Це обумовлює необхідність подальшого наукового аналізу, розробки обґрунтованих організаційно-методичних підходів до побудови системи взаємодії та адаптації облікових та контрольних

інструментів до реалій функціонування суб'єктів державного сектору в умовах воєнного стану за для забезпечення прозорого, підзвітного та ефективного використання бюджетних ресурсів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є наукове обґрунтування ролі бухгалтерського обліку та контролю як ключових інструментів запобігання зловживанням у сфері закупівель і споживання продуктів харчування в бюджетних установах, а також розробка організаційно-методичних підходів щодо підвищення їх ефективності з урахуванням викликів воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Продукти харчування, з позиції економічної природи, є особливим видом запасів, які належать до оборотних активів і відіграють критичну роль у забезпеченні операційної, соціальної й оборонної функцій бюджетних установ. Вони забезпечують реалізацію основної діяльності закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та оборони, формуючи значну частину матеріальних витрат.

Основні складові економічної сутності продуктів харчування, як запасів, представлені в таблиці 1.

У контексті обліку, продукти харчування класифікуються як запаси, що мають бути відображені у балансі бюджетної установи відповідно до вимог національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси» [10]. Так, відповідно до НП(С)БОДС 123 «Запаси»: «запаси визнаються активами, що утримуються для подальшого споживання у межах звичайної діяльності суб'єкта державного сектору» [10]. Відповідно продукти харчування, як відповідна категорія активів у бюджетних установах, має оцінюватися за первісною вартістю, яка включає всі витрати на їх придбання, доставку та підготовку до використання.

Таблиця 1. Економічна сутність продуктів харчування як запасів у бюджетних установах

Складова економічної сутності	Характеристика
Матеріальні ресурси	Продукти харчування входять до складу оборотних активів і забезпечують безперервність функціонування установ освіти, охорони здоров'я, оборони та соціального захисту
Оцінка і облік	Оцінюються за первісною вартістю з урахуванням витрат на придбання, транспортування, зберігання згідно з НП(С)БОДС 123 «Запаси»
Роль у витратах	Формують частину матеріальних витрат, які прямо впливають на собівартість продукції чи послуг, особливо у сфері громадського харчування або установ, що забезпечують харчування
Специфіка управління запасами	Оптимальне управління запасами продуктів харчування включає мінімізацію втрат через псування або надмірне зберігання, що має особливе значення для швидкопсувних товарів
Стратегічна значущість	У державному масштабі запаси продуктів харчування можуть бути частиною резервного фонду, що забезпечує стабільність у кризових ситуаціях (військові дії, надзвичайні події) та посилює національну безпеку

Джерело: сформовано авторами

Крім того, у сучасних умовах воєнного стану, економічна сутність продуктів харчування посилюється стратегічною значущістю: вони стають елементом критичної інфраструктури забезпечення життєдіяльності армії та інших державних інституцій. Відповідно, облік таких запасів має здійснюватися з дотриманням принципів своєчасності, достовірності й безперервності, а також із врахуванням специфіки управління швидкопсувними товарами. Особливу увагу в таких умовах має бути приділено системам контролю якості, умовам зберігання та дотриманню нормативів харчового забезпечення. Все це має бути передбачено у тендерній документації та інших документах під час закупівель продуктів харчування та дотримано під час виконання договору з поставки продуктів харчування. Продукти харчування, як об'єкт обліку, є також носієм матеріального ресурсу, який може бути об'єктом зловживань, що підтверджує необхідність посиленого контролю за їх надходженням, переміщенням і споживанням.

Отже, наукове визначення економічної сутності таких активів дозволяє сформувати ґрунтовну базу для організації обліку і контролю з

метою запобігання нецільовому використанню бюджетних ресурсів, у тому числі під час закупівлі продуктів харчування для потреб бюджетних установ та їх споживання.

Облік і контроль у сфері закупівель і споживання продуктів харчування виконують не лише технічну, але й антикорупційну функцію. Облік забезпечує достовірне та повне відображення господарських операцій, пов'язаних із придбанням, транспортуванням, зберіганням і використанням продуктів харчування. Контроль, за своїм змістовим навантаженням, включає як превентивні, так і поточні та ретроспективні дії, спрямовані на виявлення і недопущення порушень фінансової дисципліни.

Для забезпечення ефективного управління продуктами харчування та недопущення зловживань у сфері закупівель і споживання важливе значення мають ключові інструменти бухгалтерського обліку, які охоплюють процедури оцінки, документування, відображення на рахунках обліку господарських операцій на всіх етапах руху таких запасів.

Оцінка продуктів харчування, тобто визначення їхньої вартості у грошовому виразі, є ключовим аспектом організації їх бухгалтерського обліку. Це забезпечує точність у відображенні їх на рахунках обліку, правильне формування собівартості продукції та контроль за використанням безпосередньо самих продуктів харчування.

Оцінка запасів у бюджетних установах здійснюється з метою зарахування на баланс бюджетної установи, а також на дату балансу. Відповідно з НП(С)БОДС 123 «Запаси» зазначимо, що: «запаси відображають на дату балансу за найменшою з двох оцінок: чистою вартістю реалізації або первісною вартістю» [10].

Формування первісної вартості продуктів харчування у бюджетних установах залежить від шляху їх надходження. Найпоширенішим способом є придбання продуктів харчування через систему закупівель. У контексті розпорядників бюджетних коштів важливо враховувати їх статус як суб'єктів планування видатків, що передбачає чітке розмежування видатків за їх

економічним змістом. Це дозволяє забезпечити прозорість у використанні коштів і дотримання бюджетного законодавства, в тому числі і антикорупційного.

Той шлях надходження продуктів харчування, яким вони потрапили до розпорядника бюджетних коштів, суттєво впливає на механізм формування їх первісної вартості (табл. 2).

Бюджетні установи можуть закуповувати продукти харчування тільки із застосуванням класифікатора видатків бюджету (далі – КЕКВ), в якому зазначаються заплановані для цього виду запасів коди видатків бюджетних установ, а саме КЕКВ 2230 «Продукти харчування».

Таблиця 2. Алгоритм оцінки продуктів харчування в залежності від способу їх надходження до бюджетної установи

Спосіб надходження продуктів харчування	Оціночна вартість
Отримано за плату	Собівартість у сумі фактичних витрат
Виготовлення власними силами	Виробнича собівартість
Безоплатно отримано від фізичних та юридичних осіб (які не є суб'єктами державного сектору)	Справедлива вартість на дату отримання
Безоплатно отримано від суб'єктів державного сектору	Балансова вартість у відповідності з даними фінансового обліку суб'єкта державного сектору
Отримано в результаті обміну на інші запаси	Балансова вартість переданих запасів

Джерело: [10]

Російсько-українська війна внесла зміни навіть у наповненні існуючих КЕКВ, зокрема доповнено, що до цього коду належать і видатки на послуги з харчування, а також кейтерингові послуги для контингентів військовослужбовців, пацієнтів лікувально-профілактичних установ, мешканців будинків-інтернатів, учнів закладів освіти та інших установ [11]. Кейтеринг охоплює не лише вартість продуктів харчування, але й доставку готових страв, таких як сніданки чи обіди, а також супутні послуги, тому є комплексним сервісом.

Замовник може обирати: укласти прямий договір із постачальником чи провести відкриті торги з особливостями, або придбати через електронний

каталог і проводити закупівлю через запит пропозицій. У разі, якщо річна потреба в закупівлі продуктів харчування по коду ДК не перевищує 100 тис. грн, замовник має право в такому разі закуповувати продукти харчування в Прозорро Маркет. Єдиним способом закупівель продуктів харчування через Прозорро Маркет залишився лише запит пропозицій. У разі коли замовники здійснюють закупівлі продуктів харчування за переліком згідно з Додатком 2 до Постанови КМУ №1178 [12], вартість предмета закупівлі яких становить або перевищує 100 тис. грн, по річній потребі, такі закупівлі здійснюються з використанням електронного каталогу відповідно з урахуванням Особливостей, які затверджені постановою № 1178 [12].

Для списання продуктів харчування з балансу бюджетних установ застосовуються методи, визначені НП(С)БОДС 123 «Запаси»: метод ідентифікованої собівартості відповідної одиниці продуктів харчування, метод середньозваженої собівартості (на кінець місяця або на дату операції), метод собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

Метод списання продуктів харчування, який використовуватиметься в бюджетній установі, визначається головним розпорядником бюджетних коштів.

Метод оцінки вибуття продуктів харчування, який обирає бюджетна установа, обов'язково має бути відображений у Положенні про облікову політику. Це документ, який визначає правила ведення бухгалтерського обліку в установі, враховуючи вимоги законодавства та специфіку діяльності. Такий підхід забезпечує:

1. Прозорість облікових процесів – усі дії щодо вибуття запасів регламентовані, що полегшує перевірки.
2. Єдність облікових процедур – застосування однакових принципів оцінки протягом звітного періоду.
3. Відповідність стандартам – дотримання принципів національних або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (залежно від типу установи).

Закріплення вибраного методу в обліковій політиці дозволяє уникнути неоднозначностей у відображенні витрат запасів у звітності.

Попри складні умови воєнного часу, усі фінансово-господарські операції мають бути належним чином оформлені й задокументовані відповідно до встановлених норм і вимог. Наявність достовірної документації забезпечує можливість оперативного контролю, унеможливорює фіктивне оприбуткування або списання та є важливим доказом у разі проведення перевірок органами внутрішнього або державного аудиту.

Документальне оформлення процедури закупівель продуктів харчування бюджетними установами, яке включає складання планів закупівель, технічних завдань, протоколів, договорів про закупівлю, а також їх оприлюднення та супровід у системі Prozorro є важливою умовою забезпечення законності, прозорості та контролю за раціональним використанням бюджетних коштів під час придбання таких запасів на всіх його етапах – від планування до фактичного надходження продуктів харчування до установи.

Саме на підставі зазначених документів здійснюється бухгалтерське оформлення господарських операцій, що включає їх оцінку, аналітичний облік та синтетичний облік.

На підставі укладених договорів та затверджених умов постачання працівники бухгалтерської служби здійснюють подальшу оцінку та документальне оформлення операцій із рухом продуктів харчування. На цьому етапі важливо забезпечити точне й своєчасне відображення господарських операцій у бухгалтерських реєстрах. Для цього використовуються уніфіковані форми обліку, а саме щоденні журнали обліку (форми 3-4, 3-9), які ведуться матеріально відповідальними особами та відображають фактичний рух продуктів за кількістю, вартістю і номенклатурою. Вони слугують базою для складання зведених звітів про використання запасів та складання меморіального ордера № 13. Наявність достовірної первинної документації забезпечує можливість оперативного

контролю, унеможливилює фіктивне оприбуткування або списання та є важливим доказом у разі проведення перевірок органами внутрішнього або державного аудиту.

Для бухгалтерського обліку продуктів харчування бюджетні установи відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [13], мають використовувати рахунки класу 1 «Нефінансові активи» (таблиця 3).

Таблиця 3. Бухгалтерські рахунки для обліку продуктів харчування в бюджетних установах

Назва рахунку / субрахунку	Призначення та умови застосування
Субрахунок 1511 «Продукти харчування»	Використовується для обліку продуктів харчування, що визнаються активами відповідно до НП(С)БО ДС 123.
Субрахунок 1814 «Державні матеріальні резерви та запаси»	Застосовується для обліку державних матеріальних резервів (у тому числі продуктів харчування), що зберігаються в бюджетних установах.
Позабалансовий субрахунок 021 (аналітичний рахунок «Продукти харчування, що не відповідають критеріям визнання»)	Призначений для обліку продуктів, що не можуть бути визнані активами: не оплачені, зіпсовані, заборонені до використання до оплати, надлишкові

Джерело: узагальнено авторами за даними [13, 14]

Наявність чіткого зв'язку між оцінкою, первинною документацією та бухгалтерськими рахунками формує єдину систему, що дозволяє здійснювати ефективний контроль за надходженням, зберіганням і витрачанням продуктів харчування бюджетних установ.

У бюджетних установах контрольна функція реалізується на двох рівнях: внутрішній контроль, що здійснюється працівниками установи, та зовнішній державний контроль, що здійснюється представниками Державної аудиторської служби України. Усі ці рівні мають бути зорієнтовані на попередження таких порушень, як завищення цін, укладання фіктивних контрактів, необґрунтоване списання продуктів. Важливою складовою системи внутрішнього контролю є інвентаризація – ключовий інструмент, що забезпечує перевірку фактичної наявності продуктів харчування, їх відповідності даним бухгалтерського обліку та нормативам витрат. Її

результати дозволяють виявляти недостачі, необґрунтоване або подвійне списання, а також фіктивне постачання.

Головними об'єктами внутрішнього контролю продуктів харчування в бюджетних установах, на нашу думку, мають виступати процеси, що представлені на рисунку 1.

Ці об'єкти внутрішнього контролю забезпечуватимуть ефективне управління ресурсами, прозорість обліку та раціональне використання продуктів харчування в бюджетних установах.

Разом із тим, практика функціонування бюджетних установ в умовах воєнного стану виявляє ряд проблем у застосуванні обліково-контрольних інструментів у сфері закупівель і споживання продуктів харчування. Серед основних слід виокремити: недостатній рівень цифровізації облікових процесів у частині автоматизованого ведення обліку; обмежену інтеграцію електронного документообігу; відсутність уніфікованих підходів до складання аналітичної звітності; нестачу методичного забезпечення щодо обліку швидкопсувних запасів у надзвичайних ситуаціях. Додатковим ускладненням є нестабільність постачання, що зумовлює затримки в оприбуткуванні та оформленні супровідної документації.

Враховуючи наведені проблеми, виникає потреба у вдосконаленні методичних підходів до організації обліку та контролю за операціями із закупівлі та споживання продуктів харчування в бюджетних установах. З огляду на виявлені практичні труднощі пропонуються такі напрями удосконалення:

1. Уніфікація алгоритму документального оформлення публічних закупівель продуктів харчування із встановленням обов'язкового переліку контрольних точок перевірки, що включає такі етапи:

- формування обґрунтованої потреби в продуктах харчування та складання річного плану закупівель;

Рисунок 1. Основні об'єкти внутрішнього контролю продуктів харчування в бюджетних установах

Джерело: сформовано авторами

- затвердження технічного завдання з чіткими кількісними, якісними та строковими параметрами;
- підготовка тендерної документації та її оприлюднення в системі Prozorro;
- протоколи рішень замовника;
- укладання договору з урахуванням умов поставки, строків, цін, логістики;
- надходження продукції – перевірка документів (накладні, акти приймання) та відповідність умовам договору;
- відображення постачання у бухгалтерському обліку, на складі та в електронних реєстрах;
- контроль умов зберігання – перевірка дотримання температурних режимів, термінів;
- списання продукції – оформлення документів та обґрунтоване застосування методів оцінки (ФІФО, середньозваженої собівартості);
- проведення аналітичної звірки фактичних даних з умовами договору з автоматичним формуванням звіту для внутрішнього контролю;
- архівація електронної документації та підготовка до зовнішніх перевірок.

2. Запровадження електронного реєстру приймально-здавальної документації з автоматичним дублюванням відповідних даних у бухгалтерських та складських підсистемах, що забезпечить безперервність облікового циклу та мінімізує ризики втрати чи фальсифікації інформації.

3. Розробка та впровадження інструктивно-методичних матеріалів з організації обліку харчових запасів у військових частинах, закладах охорони здоров'я, освіти та соціального захисту з урахуванням особливостей функціонування в умовах воєнного стану.

4. Удосконалення порядку проведення інвентаризації у нестабільних умовах (польові або евакуаційні ситуації) шляхом впровадження мобільних

сканерів, QR-кодування та електронних актів із подальшим імпортом даних до автоматизованих систем обліку.

5. Створення внутрішньої системи моніторингу витрат за номенклатурними позиціями з аналітикою відхилень від планових норм, що дозволить виявляти неефективне використання або потенційні зловживання.

Основними напрямками удосконалення процесу закупівель продуктів харчування бюджетною установою ми визначаємо такі:

- планування закупівель на основі фактичних потреб (проведення точного розрахунку обсягів споживання згідно з нормативами та урахування сезонності та термінів зберігання продуктів);
- підвищення прозорості процедур закупівлі (попередній моніторинг ринку з використанням аналітичних інструментів та встановлення чітких критеріїв оцінки пропозицій);
- впровадження контролю якості продукції (залучення лабораторій до перевірки безпечності харчових продуктів та вимога відповідної сертифікації та супровідних документів від постачальників);
- моніторинг виконання договорів постачальниками (встановлення та притягнення відповідальності за несвоєчасну доставку або постачання неякісних товарів та регулярне звітування відповідальних осіб щодо дотримання умов договору);
- удосконалення внутрішнього обліку і контролю (автоматизація обліку надходження та списання продуктів та проведення регулярних інвентаризацій на складах і в їдальнях);
- залучення фахівців до формування технічних вимог (розробка специфікацій за участю дієтологів, кухарів, бухгалтерів та врахування вимог до калорійності, якості й пакування).

Висновки. У результаті дослідження підтверджено, що продукти харчування в системі забезпечення бюджетних установ є не лише елементом матеріально-технічної бази, але й об'єктом підвищеного ризику фінансових зловживань, особливо в умовах воєнного стану. Облік і контроль у цій сфері

мають розглядатися не як окремі процедури, а як взаємопов'язані елементи єдиного управлінського механізму, здатного забезпечити належний рівень прозорості, підзвітності та протидії порушенням.

Запропоновані в роботі напрями вдосконалення – включаючи уніфікацію процедур, інтеграцію з цифровими платформами, посилення внутрішнього моніторингу та аналітики – мають прикладний характер і можуть бути основою для впровадження інноваційних рішень у практику бюджетного управління. Реалізація цих підходів сприятиме не лише підвищенню ефективності використання бюджетних ресурсів, але й зміцненню фінансової дисципліни в державному секторі.

Література

1. Бондаренко Н. М. Особливості обліку запасів у бюджетних установах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 16. Ч. 1. С. 17–21.
2. Замкова І. В., Олехнович В. Д., Смуток В. І., Столярова Т. В. Особливості документування операцій з обліку руху продуктів харчування у військових частинах Збройних Сил України. *Modern Economics*. 2024. № 48(2024). С. 38-46. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-05).
3. Рябінкіна Т. С. Облік запасів бюджетних установ: національний та міжнародний аспекти. *Формування ринкової економіки*. 2006. Вип. 16. С. 397–404.
4. Черкашина Т. В. Облік запасів за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку для державного сектору. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6 (17). С. 760-765.
5. Шара Є. Ю., Андрієнко О. М. Особливості оцінки запасів у державному секторі. *Науковий журнал «ЛОГОΣ. Мистецтво наукової думки»*. 2019. № 3. С. 39-43.
6. Артюх О. В., Муренко Т. О., Назаренко О. В. Проблемні аспекти внутрішнього контролю в бюджетних і банківських установах. *Вісник*

Херсонського національного технічного університету. 2022. № 2(81). С. 99-105.

7. Бунда О. М., Гузенко О. М. Внутрішній контроль, як елемент запобігання порушень в обліку бюджетної установи. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2016. Вип. 1. С. 3-19.

8. Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В. Електронна система публічних закупівель в Україні: особливості функціонування та перспективи розвитку. *Modern Economics*. 2021. № 27(2021). С. 220-227.

9. Чебан Ю.Ю., Рагуліна А.О., Величко Н.П. Внутрішній контроль публічних закупівель у сільських радах: стан, проблеми та перспективи *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 276-283.

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 ; станом на 01 січ. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1019-10#Text> (дата звернення: 29.06.2025).

11. Про затвердження Змін до Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та внесення змін до Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2022 р. № 400 ; станом на 20 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1560-22#Text> (дата звернення: 29.06.2025).

12. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для торгівлі замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10. 2022 р. № 1178 ; станом на 17 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.06.2025).

13. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203 ; станом на 28 берез. 2025 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text> (дата звернення: 29.06.2025).

14. Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 р. № 1219 ; станом на 28 берез. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16#n24> (дата звернення: 29.06.2025).

References

1. Bondarenko, N.M. (2017), “Features of inventory accounting in budgetary institutions”, *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University: International Economic Relations and World Economy*, vol. 16, no. 1, pp. 17–21.
2. Zamkova, I.V., Olekhnovych, V.D., Smutok, V.I. and Stolyarova, T.V. (2024), “Features of Documentation of Operations on Accounting for the Movement of Food Products in Military Units of the Armed Forces of Ukraine”, *Modern Economics*, 48(2024), no. 38-46, pp. 38–46, DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-05).
3. Riabinkina, T.S. (2006), “Inventory accounting in budgetary institutions: national and international aspects”, *Formation of a Market Economy*, vol. 16, pp. 397–404.
4. Cherkashyna, T.V. (2018), “Inventory accounting under international and national public sector accounting standards”, *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, vol. 6(17), pp. 760–765.
5. Shara, Ye.Yu. and Andriienko, O.M. (2019), “Features of inventory valuation in the public sector”, *Scientific journal «ΛΟΓΟΣ. The art of scientific mind»*, vol. 3, pp. 39–43.
6. Artiukh, O.V., Murenko, T.O. and Nazarenko, O.V. (2022), “Problematic aspects of internal control in budgetary and banking institutions”, *Bulletin of Kherson National Technical University*, vol. 2(81), pp. 99–105.
7. Bunda, O.M. and Huzenko, O.M. (2016), “Internal control as a means of preventing violations in budgetary institution accounting”, *Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control and Analysis*, vol. 1, pp. 3–19.

8. Cheban, Yu.Yu. and Syrtseva, S.V. (2021), “Electronic public procurement system in Ukraine: functioning features and development prospects”, *Modern Economics*, vol. 27(2021), pp. 220–227.
9. Cheban, Yu.Yu., Rahulina, A.O. and Velychko, N.P. (2025), “Internal control of public procurement in village councils: state, problems and prospects”, *Modern Economics*, vol. 49(2025), pp. 276–283.
10. Ministry of Finance of Ukraine (2010), “National Public Sector Accounting Standard 123 ‘Inventories’”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1019-10#Text> (Accessed 29 June 2025).
11. Ministry of Finance of Ukraine (2022), “On Approval of Amendments to the Instruction on the Application of the Economic Classification of Budget Expenditures and Amendments to the Instruction on the Application of the Budget Lending Classification”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1560-22#Text> (Accessed 29 June 2025).
12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), “On Approval of the Features of Public Procurement of Goods, Works and Services for Trading by Customers Provided for by the Law of Ukraine ‘On Public Procurement’ for the Period of Martial Law and 90 Days After Its Termination or Cancellation”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 29 June 2025).
13. Ministry of Finance of Ukraine (2013), “On Approval of the Chart of Accounts for Accounting in the Public Sector”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text> (Accessed 29 June 2025).
14. Ministry of Finance of Ukraine (2015), “Procedure for the Application of the Chart of Accounts for Accounting in the Public Sector”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16#n24> (Accessed 29 June 2025).

Стаття надійшла до редакції 30.06.2025 р.